

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETS-DATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

1. IDENTIFIKASJON AV KJEMIKALIET OG ANSVARLIG FÖRETAK

☐	Godkjent for bruk	☐
☐	Godkjent for lab.bruk	☐
☐	Endret av Pon Equipment	☐

HANDELSNAVN	FROSTVÆSKE ELC
SYNONYMER	EXTENDED LIFE COOLANT, PRE MIX
BRUKSOMRÅDE	Ferdigblandet kjølevæske for dieselmotorer.

Artikkelnummer

101-2844
101-2845
119-5148
129-1251
205-6611
205-6612
205-6613
205-6614

Nasional produsent/importør

Foretak	Pon Equipment AS
Adresse	Brobekkveien 62 b, Postboks 144 Vollebekk
Postnr./sted	N-0598 OSLO
Land	Norge
Telefon	+47 815 66 500
Faks	+47 22 63 15 63

Navn	E-post	Tlf. (arb.)
Erik Sollerud	erik.sollerud@pon-cat.com	

Produsent i EU/EØS, importør til EU/EØS

Foretak	Chevron Texaco
Adresse	Technologiepark-Zwijnaarde
Postnr./sted	9052 Gent/Zwijnaarde
Land	Belgia
Telefon	0032 9 240 7352
Faks	0032 9 240 7340

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETSDATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

2. OPPLYSNINGER OM KJEMISK SAMMENSETNING

Nr.	Ingrediensnavn	EC-nr.	Cas-nr.	Kons.	Merking
1	1,2-etandiol	203-473-3	107-21-1	35 - 49,99 %	Xn,22
2	Kalium-2-etylhexanoat	221-625-7	3164-85-0	< 5 %	Xn,Rep 3,R63

Tegnforklaring: T+=meget giftig, T=giftig, C=etsende, Xn=helseskadelig, Xi=irriterende E=eksplosiv, O=oksidierende, F+=ekstremt brannfarlig, F=meget brannfarlig, N=miljøskadelig, Kreft=kreftfremkallende, Mut=arvestoffskadelig, Rep=reproduksjonsskadelig, Kons.=konsentrasjon

INGREDIENSKOMMENTARER

Se kap. 16 for ordlyden på R-setninger brukt over.

3. VIKTIGSTE FAREMOMENTER

Helseskadelig

GENERELT

Oppbevares utilgjengelig for barn

HELSE

Farlig ved svelging.

BRANN OG EKSPLOSJON

Ikke brannfarlig.

MILJØ

Ikke klassifisert som miljøskadelig.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

GENERELT

Flytt straks den skadede fra eksponering. Sørg for ro og varme. Vis dette produktdatablad til tilstedeværende lege.

INNÅNDING

Frisk luft, ro og hvile. Gi kunstig åndedrett ved behov. Tilkall lege ved vedvarende ubehag.

HUDKONTAKT

Stoff på huden skylles vekk med vann. Fjern gjennomfuktete klær. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.

ØYEKONTAKT

Skyll med rikelig mengde vann i minst 15 minutter. Løft øyelokkene, men ikke gni. Søk lege i tilfelle vedvarende smerte eller synsforstyrrelse.

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETS DATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

SVELGING

Skyll munnen godt og drikk rikelig med vann eller melk. Brekninger skal ikke fremkalles. Søk straks lege eller transport til sykehus.

MEDISINSK INFORMASJON

Symptomatisk behandling.

5. TILTAK VED BRANNSLUKKING

EGNET BRANNSLUKKINGSMIDDEL

Karbondioksyd, pulver, skum, vann.

UEGNET BRANNSLUKKINGSMIDDEL

Bruk ikke vann i hel stråle.

BRANN- OG EKSPLOSJONSFARE

Ingen brann- eller eksplosjonsfare.

PERSONLIG VERNEUTSTYR VED SLUKKING AV BRANN

Brannslukker må benytte røykdykkerutstyr.

ANNEN INFORMASJON

Beholdere i nærheten av brann bør flyttes eller avkjøles med vann. Ved brann eller sterk varme dannes giftige gasser som CO, CO₂, forskjellige hydrokarboner, aldehyder, etc.

6. TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

SIKKERHETSTILTAK FOR Å BESKYTTE PERSONELL

Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt 8. Sørg for god ventilasjon. Unngå innånding av gasser/damper/aerosol.

SIKKERHETSTILTAK FOR Å BESKYTTE YTRE MILJØ

Begrens spredning. Forhindre utslipp til kloakk og/ eller vannkilder.

METODER FOR OPPRYDDING OG RENGJØRING

Absorber i vulkanaske, (tørr) jord, sand. Innleveres til godkjent mottakssted/firma, se kap. 13.

7. HÅNDTERING OG OPPBEVARING

HÅNDTERING

Bruk personlig verneutstyr som beskrevet i pkt. 8. Unngå innånding av damp og aerosoler. God personlig hygiene er viktig.

OPPBEVARING

Lagres kjølig, tørt og i godt ventilert område. Lagres i tett emballasje.

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETSDATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

8. EKSPONERINGSKONTROLL OG PERSONLIG VERNEUTSTYR

BEGRENSNING OG KONTROLL AV EKSPONERING

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Unngå innånding av gasser/damper. HYGIENISKE RUTINER: Vask huden ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett.

ÅNDEDRETTSVERN

Ved aerosoldannelse: Bruk åndedrettsbeskyttelse med A2/P3 kombinasjonsfilter.

ØYEVERN

Ved fare for sprut bruk godkjente vernebriller.

HÅNDVERN

Ved gjenvlig hudkontakt bruk vernehansker laget av: Neopren, nitril.

ADMINISTRATIVE NORMER

Ingrediensnavn	Cas-nr.	Intervall	ppm	mg/m3	År	Anm.
1,2-etandiol	107-21-1	8 timer	25,0		2001	HT

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

Tilstandsform	Væske
Farge	Rød
Lukt	Mild lukt
Løselighet	-
Løselighet i vann	Fullstendig oppløslig

FYSISKE OG KJEMISKE PARAMETERE

Parameter	Verdi/enhet	Metode/referanse	Merknad
pH-konsentrat	8,3		1)
Tetthet	1,07 g/cm ³		2)

MERKNADER TIL FYSISKE OG KJEMISKE PARAMETERE

Merknad	Kommentar
1)	67%
2)	15°C

10. STABILITET OG REAKTIVITET

STABILITET

Stabilt under anbefalte lagrings- og håndteringsforhold.

FORHOLD SOM SKAL UNNGÅS

Varme. Kan antennes ved bruk av åpen ild.

MATERIALER SOM SKAL UNNGÅS

Sterke oksydasjonsmidler. Aminer.

FARLIGE SPALTINGSPRODUKTER

Ved brann oppstår CO, CO₂, NO_x, aminer og svart røyk. Ketoner og syrer.

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETSDATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

11. OPPLYSNINGER OM HELSEFARE

Akutte toksiske testresultater

Eksponeringsvei	Verdi/enhet	Dyreart	Eksp.tid	Merknad
Oral LD50	~ 4700 mg/kg	Rotte		1)
Dermal LD50	~ 9530 mg/kg	Kanin		2)

Merknader til akutte testresultater

Merknad	Kommentar
1)	1,2-etandiol
2)	1,2-etandiol

INNÅNDING

Innånding av sprøytetåke vil irritere luftveiene.

HUDKONTAKT

Langvarig eller gjentatt hudkontakt kan medføre uttørring av huden med risiko for eksem. Taes opp i kroppen ved hudkontakt: 1,2-etandiol

ØYEKONTAKT

Sprut i øynene av konsentrert væske vil virke irriterende.

SVELGING

Farlig ved svelging. Kan forårsake kvalme og brekninger. Kan forårsake skader på sentralnervesystemet. Kan gi berusningssymptomer og hodeverk, trøtthet, nedsatt reaksjonshastighet, muskelrykninger i øyne. Kan gi vansker med åndedrettet og i verste fall bevisstløshet. Fare for lever og nyreskader ved store doser.

12. MILJØOPPLYSNINGER

Akutte akvatiske testresultater

Test	Verdi/enhet	Testmetode	Eksp.tid	Art
Akutt fisk LC50	= 18500 mg/l	1,2-etandiol	96 timer	
Akutt Daphnia EC50	> 10 mg/l	1,2-etandiol	48 timer	

ØKOTOKSISITET

Lav økotoksisitet. IC50 Alger 72 timer: 2000 mg/l.

MOBILITET

Oppløses i vann.

PERSISTENS OG NEDBRYTBARHET

Forventes å være biologisk lett nedbrytbar. 1,2-etandiol: BOD5/COD: 0,47. 56% nedbrytes på 28 døgn.

BIOAKKUMULERINGSPOTENSIAL

Bioakkumulering er ikke sannsynlig. 1,2-etandiol: Log Pow -1,36.

KONKLUSJON

Produktet anses ikke å være miljøfarlig.

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETS-DATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

13. FJERNING AV KJEMIKALIEAVFALL

GENERELT

Innleveres til godkjent mottak. Produktet er farlig avfall.

AVFALLSGRUPPER

160114: Frysepunktnedsettende produkter som inneholder helseskadelige stoffer.

14. OPPLYSNINGER OM TRANSPORT

Kjemikaliet er klassifisert som farlig gods: Ja Nei Ikke vurdert

ANNEN INFORMASJON

Ikke klassifisert som farlig gods.

15. OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

Helseskadelig

EF-etikett Nei Ja Ikke vurdert

SAMMENSETNING

1,2-etandiol (35 - 49,99 %), Kalium-2-etylhexanoat (0 < 5 %)

R-SETNINGER

R-22 Farlig ved svelging.

S-SETNINGER

S-2 Oppbevares utilgjengelig for barn.

ANDRE MERKESETNINGER

Inneholder 1,2-etandiol. Livtruende forgiftning eller nyreskade bli resultatet hvis produktet svelges.

LOVER OG FORSKRIFTER

Forskrifter om helsefare-, brannfare-, eksplosjonsfare-, miljøfaremerking med veiledning, inkl. YL-merking, 2002. Norsk stoffliste (SFT, Arbeidstilsynet, DSB, Oljedirektoratet) av 2002. Administrative normer, best.nr. 361 (2003). Arbeidstilsynets brosjyrer om verneutstyr inkl. åndedrettsvern (best.nr.539). Norske og svenske hanskeguider. Forskrift om farlig avfall, nr. 1817 (2003). Transport av farlig gods: ADR, RID, IMDG (2003), IATA (2004).

16. ANDRE OPPLYSNINGER AV BETYDNING FOR HMS

HMS-DATABLAD

HELSE- MILJØ- og SIKKERHETSDATABLAD

Sist endret: 11.08.2004

Internt nr:

Erstatter dato:

FROSTVÆSKE ELC

LISTE OVER ALLE RELEVANTE RISIKOSETNINGER

Nr.	R-setningstekst
R22	Farlig ved svelging.
R63	Mulig fare for fosterskade.

YL-gruppe

-

YL-tall

-

KVALITETSSIKRING AV HMSD

HMS Logiconsult har ikke ansvar for feil og mangler i opplysninger fra produsent/leverandør. Produsent/leverandør oppgitt i seksjon 1 i HMS databladet er juridisk ansvarlig for databladets innhold. Punkter som ikke er relevant for produktet er markert med "-".

KVALITETSSIKRET ETTER NORSK REGELVERK.

Signatur

HMSD er utarbeidet av

Foretak	HMS Logiconsult A/S
Adresse	Fabrikkveien 27
Postnr./sted	4033 Stavanger
Land	Norge
Internett	http://www.hmslogiconsult.com
Telefon	51 57 80 05
Faks	51 57 80 06